

De nascaphtho.

A Nascaphthum affertur ab India. & est quasi cortex elamulæ, non odoratus, & uiscide excalescens. propter quod & in antidotis excalescatorijs mittitur.

DE OPIO.

Opiū succus est quodā modo erratici papaueris. quod sic colligi solet, postmodū cū hoc ipsum papauer flores suos amittit, & ampullulæ succrescunt uirides & tenere, harum ipsarum capitella homines scalpello acuto leniter abscindunt sic, ut intrinsecus non lædant, & deinceps in gyrum scarificant. & sic lacticulum quod promanat digito conterunt. & in cōchulis reponunt, & liccāt. Meconium autem fit contritis in unū folijs & ampullis uiridis papaueris. Verum succus organo pressus & siccatus in pastillos redigitur: & meconium appellatur. Erit ergo optimū quod est odore grauissimum, & colore subrufum, & gustu amarissimum, & quod humorem quo resoluitur citissime candidum facit, & accensum splendidam & aliquatenus durantem flammam emittit, et rursum extinctum pristinum odorem referuat. maxime Hispanū tale inuenitur. Adulteratur autem & lentis & lupinorum farina: sed & gūmi nigro, & lactucæ erraticæ succo: item glaucio. Sed & adulteratum quod est sic intelligimus eo, q̄ non omnia coeant quæ synceritatem illius comprobare diximus. Potest autem syncerum opium lachrymam stringere collyrijs admistum. habet & circumlinitum refrigerare. & auricularum dolorem, & totum corporis languorem mitigare, illa uidelicet ratione, qua etiam somnum facere dicimus.

De omphace.

Omphax succus est de radice moræ syluaticæ, & immaturæ uuæ. qui expressus siccatur in sole. & in pastillis latis usquequo fieri potest formatur. & sic reponitur. Optimum est illud quod est colore rubido, & fragile pastillo, & gustu styptico ualde, & linguam submordens. Vnde potenter stringit. & omne profluuium confestim tenet.

De opopanace.

Opopanax succus est herbæ, quæ panax dicitur, simillimæ per omnia ferulæ: q̄ nascit̄ in Capadocia, Africa, & Macedonia, locis asperis & lapidosis. Colligitur ergo hic ipse succus hac ratione, Medijs æstatibus terra quæ est circa radicem & herbam foditur & cauatur: deinde folijs ipsius sternitur, & sic ipsa radix & ferula in oblongum & in gyrum inciditur. postq̄ humor lacteus emanat, & in folia supposita defluit, & siccatur: quasi exalbida myrtæ colorem accipit. Ergo optimus est opopanax qui ab Africa affertur. hic est extrinsecus ueluti crocatus, intrinsecus lacteus, mundus, odore graui equidem uiscide. Potest igitur opopanax & laxare, & calefacere, & mollire stricturas & durities. fugare uiperas & omnem serpentum accessum.

De opobalsamo.

Opobalsamum lachryma est arboris, quam balsamū appellamus, similis malo granato, ramosa, ramis tenuibus & exalbidis, qui xylobalsamum dicuntur. quæ folia habet similia erucæ. hæc ipsa arbor in Iudæa tantummodo crescit, & fructum affert aliquatenus oblongum, circa medium uastiosem, & quasi uentrosam, ad capitula utraq̄ subito deductam, rubicundam ualde, grauem, & plenum: & si frangatur, mollem: & si masticeatur, similiter ut piper mordentem, & suauiter redolentem, quæ carpobalsamū dicimus. Huius ergo arboris lachryma colligitur uere usq̄ ad autumnum. Inciditur autē ipse truncus in aliquot locis, & ipsi ramuli, & sic uascula supponuntur quæ lachrymam fluentem excipiant. Quod ipsum aliquot coloribus uidetur. Verum est optimū, quod recens, & syncerum, & exalbidum est, & austerum, & odore graui, & acuto, & non acri, & quod aliqua lenitudine linguam submordet. Sequens est quod est colore subrufo: & quasi glutinum se distillat à digito. leue etiam, aspectuq̄ gratum. Tertium autem, quod est tenue ualde, & perlucidum. Omne autem opobalsamum quod uetustatem accipit, fit subrubrum & terrestre & siccum.

D Verum optimū est syncerum, quod q̄n aquæ mundæ instillatur, non protinus diffunditur, sed magis subsidet, postmodum totam aquam exalbidam facit. lacti autem admistum, in caseum illud adstringit ut coagulum. Item uestimento albo aut mundo instillatum, maculam non facit. Quod. n. syncerum est, in summa aqua diffunditur & supernatat, & prout oleum quasi pilulas ostendit. nā uires habet aliquatenus aciores. quæ uiscide excalescere & relaxare efficaciter possunt.

De oleo.

Oleum uetus optimum est, quod cum bona pinguedine perlucet. odore & gustu simile uetusto pinguamini. Vires autem habet excalescatorias, quæ penitus relaxant. Sed & ad caliginem oculorum facit, si fuerit de pluribus annis. & ad diuturna & indurata uitia neruorum. in cibis uero admistum omnibus conuenit. & lenitiem stomacho & uentri reddit. & siqua strictura aut uulneratio intrinsecus facta est, leniendo relaxat. Accepta rosa refrigerans inuenitur. Nardo decoctum, metasyncreticam uirtutem habere incipit. Chamæmelo uero, itidem metasyncreticū esse uidetur. Cum bacca lauri decoctum, plus quam oportet thermanticum esse certum est. Semini lentisci mistum, sicut rosaceum per longum tempus stypticam uirtutem affert. Mastiche admistum, colleticum esse uidetur. Anethum illic per tempus madefactum, thermanticum comprobatur. Mala cydonia illic per tempora madefacta, paregoricum uel stypticum aliquātum inueniri, faciunt.

GALENO ATTRIBVTVS LIBER

faciunt. Cucumeris agrestis radice admista & decocta, catharticam, & thermanticā habet uirtu-
tem. & quidem proprie attritis inunctio facit. Iridi admistum, pluribus ualeudinibus prodest.

De ouo.

Ouum partus gallinæ est, quod omnes nouerunt. effectū habet duplicem. Si semicoctum bibe-
tur, uirtutē stomacho præbet, & non permittit corpus debilitari, eo quod naturæ sit animantis. lenit. n.
omnia, quia læuē uicem habet. Crudū autē potatum, raucos emendat. lachryma quoque tepida in
oculis dolentibus inuncta salutem restituet. Vitellus uero eius extrinsecus in aliqua parte corpo-
ris illinitus, paregoricus, uel stypticus inuenitur. Coctum uero in aceto ut sit perdurum, dysente-
ricis prodest. uirtute autem sua cibi & potus uicem præstat. Si crudum bibatur, sitim prohibet.

De ocimo.

Ocimum herba est omnibus nota. uires habes acriter excalfacientes, & relaxantes, & urinam
prouocantes.

De origano.

Origanum & ipsum omnibus notum est. & habet uires acres, & excalfactorias, & relaxantes,
& euaporantes. unde & suspiriosis, & tussientibus prodest. & serpentes fugat. item biles detrahit,
uentrem detrahit. sed urinam & menstrua prouocat.

De orobo.

Orobū oēs nouerunt. huius igitur farina cum melle uulnera purgat. & maculas tollit, & aliena-
tiones tenet. ipse autē orobus manducatus, caput replet & uētre. & sanguinem per urinam pro-
uocat. & est optimus Atticus. Est enim colore uiolaceo. effectū uiscide sistens. et in modū cani.

DE P O N I T I O .

Ponitium hac ratione conficitur. Chalcitidis partes duæ, & cani una, in mortario leuigantur
æstu calidissimo, infuso subinde feruente & acerrimo aceto. & hoc fieri habet donec res rubro co-
lore apparent. Habet igitur ponitium uires quas chalcitis equidem uastiores.

De pipere.

Piper fructus est arboris quæ in India nascitur. quod quā primum crescit, oblongum & rotun-
dum apparet, & longo piperi assimilatur. quod ex minutis & quampluribus granulis ueluti con-
stipatis constat. & quæ tempore ipso accrescunt & dissipantur. maturata enim & nigra facta, ni-
grum piper dicuntur. eligimus enim longum piper, quod quā frangitur, strictissime granula sua
coniuncta habet, & circa suam ueluti medullam coherentia. quodque gustū uiscide mordet & ca-
lescit. album deinde, quod sine ruga fit candidissimum, graue, & non minutum, & ad gustum si-
mile longo. Item nigrum, quod præter colorem in reliquis fit simile albo. potest autem omne pi-
per sincere stringere, & excalfacere, & totum corpus uehementer commouere. Sed adulteratur
longum quidem, sinapi & gummi formati in specie piperis longi. & album deinde læuigatur cū
spuma argenti, & excuditur in pilulas eiusdem magnitudinis redactum: item nigrum his ipsis pi-
lulis denigratis. sed & leue, & cauum, & farinosum piper est, & lapillulis admistum.

De pompholyge.

Pompholyx est quasi flos spodij. simul autem utraq; colliguntur circa metalla ubi es, & cuprū,
& argentum conflatur. Verum pompholyx prout leuissima fuligo in ipsis cameris inuenitur: spo-
dium circa parietes. & adulteratur stellis siccis tenuibus cōbustis. item canis quibuslibet, sed fiūt
fuscidiora & non æqualiter læuia. est. n. optima pompholyx, quæ est leuissima, & candidissima, et
ad tactum nullā habens asperitatē. eadem. n. & spodiū uires habet, stypticas, & quæ siccare possunt.

De purpurisso.

Purpurissum quod & fucum aliqui dicunt, glebulæ sunt quadratæ & pusillæ in modum tes-
sellarum. quæ ab insectoribus tinguntur colore roseo. tale est maxime Canusinum, sequens Puteo-
lanum. uires habet aliquantulum stypticas.

De pyrethro.

Pyrethrum radix est oblonga, colore fuscor, intus exalbida, crassitudine digiti pusilli. gustu ex-
calfaciens uehementer, & saliuam copiosam prouocans. cuius optima est quæ est recens. potest
autem efficaciter relaxare, & calefacere acriter.

De pumice.

Pumex lapidis est genus, qui in littoribus maris inuenitur, quique assidue à fluctibus illisus sit le-
uissimus & exalbidus, & undique concavus in similitudinem spongiæ. Facit ergo pumex ad denti-
fricia. & scriptores pennas uel calamos sibi in eisdem temperantes bene scribunt. & mittitur hæc
ipsa pumex in malagmata. abradit autem, & sua asperitudine læuigat.

De pulegio.

Pulegiū herba est omnibus nota, quæ cum aliqua acrimonia excalfacit. & est diureticū ualde. sed &
menstrua prouocat. & partum expellit. & olim tussientibus prodest. et odor eius nauseam phibet.

De propoli.

Propolis circa fauos & circa aluearia apū inuenitur. et est quasi genus cere. cuius eligimus quæ
est colore subrubra, odore melleo, est autem quasi mū. Vires habet similes cera, sed efficaciores.

De

A *De psyllio.*
 Psyllium semē est herbæ nigrū, & minutū, pulicis magnitudine, unde etiā cognominatū uidet̃: herba tota assimilis fœno, longa, & angusta, & calamum minutū, & oblongū habet: à quo medio incipit quasi spicula oblonga, in qua ipsum semen inuenit̃: qđ efficaciter refrigerare & stringere pōt. unde oculis lachrymantibus cito prodest. Itē dysentericos, & podagricos remediāt: et capitis dolorē ex aqua læuigatum, & in frontelinitū confestim sedat: & hæc ipsa herba pulicaris dicitur.

De plantagine.
 Plantago similiter herba est. Et huius succus & folia efficaciter refrigerant, & stringunt: quapropter succus illius sanguinem excreantibus utiliter datur. Item folia contrita cum pane imposta, quæ stringere, & siccare uolumus, utiliter faciunt.

De polio.
 Polium herbula est oblonga, exalbida folia habens: & in summo quasi canitiem & comulam, semine plenam, odore graui, & non suauī. Potest ergo omnem uiperam fugare: potest & res uenenosas extinguere: laxat quidem stomachum, & caput purgat: sed & urinā, & uentrem mouet.

De pelecino, uel cepa canina.
B Pelecinus herba est, quæ in itineribus nascitur, plures & tenues ramulos habet, folia pusilla, & granula in folliculis terna uel quaterna, subrufa, & amara ualde, quæ possunt cum aliqua acrimonia uiscide stringere: propter quod & in antidota mittitur: & menstrua prouocat.

De panace.
 Panax radix est herbæ, de qua opopanax conficitur: quæ & ipsa etiam, & si infirmius, eadem præstat, quæ opopanax.

De peucedano.
 Peucedanū herba est, thyrsus & ramos habēs similes ut fœniculū: radicē uastā, & nigrā, odore grauē, succi plenā: & circa illā comulā densam, florem aureo colore. hæc igit̃ radix aliquñ ppter succum suum exprimit̃: & succus eius melior est si sit colore subrufus, & ad gustū exalfacit. aliquñ siccatur & reponitur. Facit aut̃ ad uulnera antiquata, & expurgat uiscide: propter quod in aliquibus emplastris, & malagmatibus mittitur. & radix eius incensa serpentes, & uiperas fugat.

De pastinaca.
 Pastinaca omnibus nota est. nam sumitur in cibo, & in reliquis uirtutibus. Vires habet acres, et exalfactorias, & diureticas.

De petroselino.
C Petroselinū nascitur circa petras. Et est optimū Macedonicū. est. n. odoratu subdulce: diureticū ualde, & exalfactorium. unde & stomachi, & colli inflationes, & tensiones remediāt.

De peristereone, uel uerbena.
 Peristereon herba est columbaria: folia habet modica quasi incisa, radicem mollem, thyrsulum stypticum. Tota herba uulnera glutinat, & alienationes stringit: & ad omnia uenena potui data optime facit. similiter ad tertianas & quartanas disposita est. Huius succus in collyrijs mittit̃. Hæc autem & columbina, & uerbena dicitur.

De polypodio.
 Polypodium herba est similis filici, quæ in pētris, & circa radices arborum uetustarū, & in quercis arboribus crescit: hæc melior habetur cuius radix pilosa, & hirsuta uidetur, gustu styptica cū aliqua dulcedine. In folijs uero habet binos ordines quasi punctorum aureorum. Vires habet uentrem soluentes, & bilem distrahentes.

DE COLOCYNTHIDE.

Colocynthis similis est cucurbitæ rotundæ, uel malogranato. Huius uero medulla. i. quod indus habet carnosum, & semen uiscide uentrem purgare potest: & in plura cathartica mittitur.

DE RUTA.

Ruta herba est omnibus nota, utilis ualde. hæc. n. stomachum erigit, & tussientibus prodest, & colli dolorem sedat, item urinam & menstrua prouocat: partum quoq; si plus sumatur expellit.

De resina.

Resina est quasi lachryma herbæ: & locis quampluribus colligitur. Verum sicca quæ est, inuenitur circa nuclipinum, & pityn. alia liquida circa terebinthum, & peucē, & cypressum. Et quam lentiscum aliqui mastichinam esse dicunt: in Chio insula colligitur: alia prout diximus pluribus locis inueniuntur. Communiter uero omnis resina laudatur si sit munda, perlucida, & si odorem suum pristinum seruet. Specialiter tamen liquidarum optima est terebinthina. habet enim & candorem, & munditiem, & perlucet, & uitro assimilis esse debet. post mastichinā recipitur, colore non dissimili ponticæ cæra. item siccarum receptissima est pityina. post quam numeratur peucena & nuclipinea, quam Græce strobilinam dicimus. Verum omnis resina efficaciter relaxare, & remollire potest: & in usu aliquando crudæ accipiuntur, aliquando friguntur.

De roremarino.

Rosmarinus herba est fructiculus, & semen dicta cachrys adsimilis spondylo, quæ herba radice
 Spurijs. M⁴ cem;

GALENO ATTRIBVTVS LIBER

cem, & folia habet quasi fœniculū: sed asperiora, & exalbidiora, & crassiora, et ueluti thyrsū oblongum, & ramosum. Huius igitur semen, quod est breuius, & uastius, cachrys dicitur: quod indetenerius, & oblongum, rosmarinus. Veruntamen efficaciter stringere, & relaxare potest. unde & urinam mouet, & antidotis contra maligna admiscetur. Et quidem cachry acrius, & uiscidius.

De rubo.

Rubum omnes nouerunt. Huius igitur, & folia, & flos, & mora leuiter stringūt. unde ad uulnam & fauces euidenter faciunt: quamuis omne profluuium idonee stringant.

Derhu.

Rhu, quod ab aliquibus radix dicitur: aliquantulum uasta, & nigricans: fragilis leuissime: odore & gustu amara, & leniter stringens: & si fricetur, & masticetur, fit ueluti glutinosa, & croceato colore. unde optimum rhu est Ponticum. Vires autem habet efficaciter stringentes: propter quod cum uino læuigatum, & quasi fomentum impositum, inflationem siccat, & uulnera glutinat, & sanguinis abundantiam reprimat: mittitur & in antidotis.

Derosa.

Rosam omnes nouerunt, quæ & ipsa suauiter stringit, & refrigerat.

Derapa, & napo.

Rapa omnibus nota est. Huius radix comesta inflationes facit, & multum carnis: sed inutilem nutrit humorem. Aqua uero in qua fuerit cocta, podagricis, & ad prægnationem optimum fomentum est. sed & ipsa contrita, & imposita idem operatur. Si excouetur, & accipiat oleum rosaceum, & cere modicum, & sic in cinere calido coquatur ita, ut cerotum faciat, uulnerosus promouet, & curat. Est etiam rapæ similis napsus, qui similiter inflat: sed semen huius napsi contra uenena potui cum uino optimo datur, uel ex mulla contritum.

Deraphano.

Raphanus omnibus nota est, quæ radix appellatur. Radicem habet similem rapæ, sed longiorē. Quæ comesta à ieiuno prout antidotum, magnū est adiutorium sanitatis, & tutamentum corporis: sed inflationem operatur, ructus foetidos facit, & urinam mouet, uentrem relaxat. decocta autem in cibo sumpta phthysicis prodest: & thoracem à phlegmate laborantem emendat. Cortex uero eius cum aceto & melle acceptus, uomitus mouet: hydropicis & splenicis prodest. Si in modum cataplasmati imponatur cum melle comista, etiam prodest: putredines curat, & liuores tollit, & contra uiperarum morsus prodest. Alopecias capitis iuuat: fungos malos, aut in potu, aut in cibo sumpta, compescit. Semen uero eius cum aceto datum, splenem minuit. Si in aceto, & melle radix ipsa coquatur, & sic gargarizetur, synanchen curat. Folia eius tunsa & imposita, omnibus articulis dolentibus profunt.

DE SARCOCOLLA.

Sarcocolla est, prout aliqui aiunt, lachryma arboris, quæ in Perside nascitur. Alij quidem fieri dicunt ex suffimentis æque similiter resinæ per parietes læuigando. Alij enim sarcocollam, argemonem herbam uocant, quam optimam iudicamus, quæ est subalbida, fragilis, sine odore, flore subrufo, folijs quasi rotundis, radice longa: quarum sunt infirmiores, quæ subrubricant, & ad gustum commista dulcedine aliquam habent amaritudinem, & dentibus pressæ agglutinantur. Potest igitur stringere lachrymam, & quodammodo hilarem uisum facere. Adulteratur autem gummi, & resina, sed tactu facile deprehenditur.

De spica nardi.

Spica nardi ad similitudinem cognominata est. similis est enim spicæ frumētī: & hæc plurimas habet uelut aristas: & quasi setarum uel capillorum fasciculus ad modum patet. nascitur enim in India ex una radice sine folijs. dicitur tamē & Syriaca, non quia in Syria legitur, sed quia montis illius in India, in qua plurima inuenitur pars ad Syriam aspectat. Verum optimam diximus, quæ est odoratissima, & colore subrufa, recens, & ad tactum non grauis, nec uasta, sed magis densa. Hæc ergo uires habet suauiter stypticas, & leniter calfactorias.

De syrico.

Syricum fit de cerusa plurimum siccata, & cribrata. coquitur autem in patella fictili super carbones usque, quo sandycis habeat colorem, quod ipsum cerusæ uires representat: est optimum, quod ignis habet colorem.

De saluicula.

Saluicula herbulæ genus est, quæ radículas & folia sub floribus similibus uiolæ, quæ plurima habet, quæ tota prodest: hæc resossa in modum stabularum stringitur. nascitur autem in alpibus summis, & in Norica regione, quam ipsam optimam iudicamus, quæ est odoratissima. cui tamen, & hæc adesse oportet, ut recens, et sine sabulo sit, & quamplurimas cum ramulis suis radices habeat. illæ autem sunt uiscidissimæ. Potestas igitur saluiculæ est, quæ & spicæ, etsi infirmior.

De sale.

Salem omnes nouerunt: colligitur autem in quibusdam littoribus, & partibus maris, aut foditur, aut paratur, prout aliquibus in locis in Gallia, maxime tamen in Italia uel in diuersis prouincijs. Verum est optimus sal, qui ex mare fit mundus, & candidus, cuius uirtus sapore ipso probatur, potens comedere, & purgare: multis quidem rebus misceri præcipitur. Cuius salis uirtus est, quod omnibus cibis

A bis admittus conuenit, et orexim facit, fastidium auertit, nauseam prohibet. Qui aut̄ foditur, est uelut uena alba & perlucida: uenas habet prout schistos, quem & nos salem armeniacum diximus.

De succo.

Succi uirtus duplex est uel triplex: hic eadem, etsi incertius, præstare potest, quæ & ouum diximus facere. Vicem enim cibi & potus præstat. De hordeo ptisanas faciunt, quæ frigidâ & humidam habent uirtutem, & relaxare possunt: si oleum rosaceum admisceas, febricitantes refrigerat, & reparat. De hordeo immaturo succus uentrem stringit, & inrigidat, & uires acquirit, & alicæ uel orizæ succus similiter operatur. Siligo enim tritici uentrem stringit, & ardorem, & corruptionem.

De stibio.

Stibiū lapis est fulgēs, & splēdēs, nulli lapidi similis, q̄ in metallis inuenit̄, colore assimilis plūbo, cuius est optimū, quod late refulget, fragilissimū, & qd̄ est in se mundū, lapidosum uel terrenū nō cōtinēs. Vires aut̄ habet stypticas. uñ & refrigerare, & stringere, & lachrymas uelut oppilare pōt.

De sandaracha.

Sandaracha affertur maxime à Pōto, & Cappadocia & Cilicia: & est à primo lapis igneo colore, qui in minuta cōminuitur. Est ergo optima sandaracha, quā florem appellamus, quæ est roseo colore, munda, uel nihil exterum admittum habens, effectu & ipsa fortiter stringens:

De sagapeno.

Sagapenum est lachrymæ genus, quod in aliquibus locis colligit̄. cuius optimū dicimus, quod est glebulis minutis durū, colore sublimillimū myrrhæ, gustu acri, & quasi glutinosum, odore ceperum, recēs mundū, & intus albidū, & extrinsecus rubidū. Vires habet, quæ cū acrimonia uiscide laxare possunt. hoc ipsum galbano aliqui adulterāt, formatis ex eo guttulis eiusdē magnitudinis:

De sepo.

Sepum omne mollire potest duricies: de quadrupedibus optimum est leoninū: melius est leopardinum. nunc melius ursinum, quā taurinum, uel ceruinum: caprinum uero spissius est & siccius: & magis hircinum, uel asininum. De uolatilibus uero optimum est anserinum, melius pullinum. Item melius phasianinum, & omnibus melius uulturinum.

De sanguine.

Sanguis omnibus humidus est. Foris in corpore illinitus, stypticus inuenit̄: & oculis prodesse comprobatur.

De syricio.

C Syricium herbulæ radix est nota q̄ pluribus, exalbida & spissula, quæ acrimonia sua, & asperità te, urinā & calculum prouocat: sternutare copiose facit tunsa, & cribrata, & in naribus imposita.

De staphideagra.

Staphisagria semen est herbae, quæ florescit similiter, ut uites erratica, & fructum affert in folliculis uiridibus quasi ciceris, triangularem, album, subrufum, gustu acerrimum, & amarum. Verum optima est, quæ est recens, nigra, plena: hæc ipsa cum maximis uexationibus uiscidissime relaxat: pediculos quoq̄ ex oleo læuigata, & corpori illinita occidit.

De sepia.

Sepia est marinum animalculum, cuius testa & item os siccatum, & repositum, leue, & candidum, & oblongum uidetur, & ad usum medicinæ facit. admiscetur autē collyrijs, & solum in mortario læuigatum, dentifricium est optimum:

De sulfure.

Sulfur optimum est, quod uiuū appellatur, & est splendidissimū, & perlucidum, & ueluti perunctum. Vires habet uiscide relaxantes, & plurima uitia remedicantes.

De silphio.

D Silphium radix est, cuius lachryma laser esse diximus, & est radix pluribus nota. Virose & acriter excalfacit, & uesicā lædit. Verū admiscet̄ antidotis, & purgatorijs: & sale cōdita suauiter facit.

De seseli.

Seseli semen est herbae, quæ similatur fceniculo, & anetho, crescit, & grauat, & grana affert uastiora, & oblongiora, quā utrunq̄: uerum & hoc est diureticum, & in plurima antidota mittit̄. proprie tamen ad colicum dolorem facit.

De scammonio.

Scammonium, quod & colophonium, uel diagridium dicitur, succus est herbae, quæ à sua radice plures ramos intra se mittit, quæ nascit̄ & in Mysia, & in Colophone, & similiter, ut creditur, mandragoræ, aut quasi panacis radix illius incidit̄, & folijs suis suppositis lachryma, quæ emanat, excipitur. Verum optimum diximus scammonium, quod est medium, leue, perlucidū, intus non spissum, sed magis prout spongia fistulosum, & splendidum, & quod simul ac saliuā tangitur humorem lacteum & amarum ostendit. hoc igitur ipsum stomachum quidem euertit, sed uentrem uiscide purgat, adulteratur autem tithymalli succo, sed ita deprehenditur, quod tithymalli succus ad gustum minime excalfacit quodammodo, sed urit, quod abest ab sincero colophonio.

De Singibere, seu zingibere.

Singiber herbulæ radix est pusilla, exalbida, leuis, & ueluti trunca. Inuenitur maxime in Trospurijs.

Μμ η̄ glodytis

glodytis, & Arabia partibus: & aliqui illam piperis radicem putant. hoc ergo optimum est, quod **E**st recentissimum, & sine fistula ulla, quod ἀρωμα Græce dicimus, odore suauis, gustu, & sapore similis piperi. Cuius vires plurimæ sunt, sed proprie digestionem facit: & stomachum confirmat & corroborat, & uentrem laxat.

De styrace.

Styrax est quasi lachryma arboris, quæ & ipsa styrax appellatur, similis tota cydoniæ. huius igitur arboris ramuli, & uirgulæ, ut uermiculi circa ipsas medullas nascuntur: à quibus inciduntur, & foramina ipsorum scobem quasi furfur emittunt, quæ cum lachryma confiscatur: quod in modum resinæ pityinæ manat, maxime æstibus medijs, & Sole candidissimo. Verum optimum dicimus styracem, qui est subrufus, & qui multum resinæ specie permanet, odore suauis, & quasi melleo, & subausterus, sine humore, & leuis dum fricatur. Viribus autem potest leniter relaxare. calefacit enim & lenit durities, & mollit. Sed adulteratur copiosa scobe ipsius arboris, uel etiam alterius, exinde tunfa, & cribrata, & cum melle decocta subacta, & rursus cera, & adipe reuoluta.

De symphyto.

Symphytum, quod aliqui anagallicum dicunt, herba est pluribus nota. Cuius radix uidetur oblonga, cortice nigra, ad gustum subamara, & glutinosa: propter quod ad restringendum sanguinem exscreantibus datur. Viscide autem stringit, & glutinat.

De spuma argenti, uel lithargyro.

Spuma argenti fit in metallis, & purgamentis argenti quæ conflatur. Itæ ex scoria, quæ Græci molybdanæ dicunt: aliqua ex plumbo, & ipsa coctura in specie pusillorum tribulorum redigit. Verum optimam dicimus, quæ est colore assimilis auro, & usque grauis. Potest autem aliquatenus stringere, & refrigerare: & eadem præstat, quæ & cerusam facere dicimus, ab aliquibus uero lithargyrus appellatur.

De sori.

Sori glebula est uiridis, quæ foramina habet quæ plurima, dicitur & aliud eius genus inueniri colore argenteo. Verum optimum iudicatur Ægyptium. id est quod ab Ægypto affertur: quod plurima habet foramina, & est fragile, et dum comminuitur, infuscatur: gustu stypticum, & odore nauseosum sic, ut & uomitum quibusdam moueat. coquitur autem usquequo sit colore rufum, & habet vires ualde stypticas & acres. unde & alienationes continet: & uulnera, quæ luxuriantur exiccat.

De stœchade.

Stœchas herbula est, quæ ramulos emittit tenues, & oblongos, circa quos habet folia oblongiora, quam thymbra, sed non dissimilia, & semen minutum: tota herba est odore suauis, gustu acris, & **G** subamara, vires habet relaxantes. unde menstrua prouocat, & uitia thoracis sedat, & in antidotis miscetur: nascitur plurimum in insulis, quæ stœchades dicuntur.

De sapone.

Sapo conficitur ex seuo bubulo, uel caprino, aut ueruecino, & lixiuio cum calce: quod optimum iudicamus Germanicum. est enim mūdissimum, & ueluti pinguisimum: deinde Gallicum. Verum omnis sapo acriter relaxare potest: & omnem sordem de corpore abstergere, uel de panis, & exsiccare similiter ut nitrum, uel aphronitrum, mittitur & in caustica.

De sampsucho.

Sampsuchus herba est, folia & ramos habet plures & pusillos, circa terram diffusos, non dissimiles nepitæ: tota herba olens est suauiter, uiribus acris, & excalfactoria, & ad omnem duritiem uel rigorem ualde idonea.

De sinapi.

Sinapi omnes nouerunt, cuius efficacissimum est Alexandrinum. Habet enim vires acriter, & uiscide distinguentes: propter quod uitia longinqua eliminat, eo quod loca sanguine manantia exsiccat, & exstringit, & corroborat simul stomachum, quod ipsum sinapi Mosano uidimus contingere.

De sertula.

Sertula herba est humilis, odore suauis, exalbida: flosculum habens subrufum. cuius melior habetur, quæ est recens, & ualtior, & non nimis exalbida. Vires autem habet leniter relaxantes: propter quod & oculorum tumorem sedat: & partibus neuosis & delicatis ex aqua multa cocta in modum fomenti trita, & imposita facit.

De syro.

Syrum nascitur in Africa, & in India: optimum tamen habetur Arabicum, & huius ipsius, quod est recentissimum, & plures, & breues calamos habet, & si frangitur rubicundum intus apparet, redolens suauiter si fricetur inter manus, & gustu linguam submordens, quod vires habet acriter relaxantes, proprie quidem uescicam petit, & urinam prouocat: mittitur & in antidota, quæ aduersus uenena faciunt.

De scylla.

Scylla radix est herba pluribus nota. est enim colore & corticibus uasta, & cepæ uel allio assimilis. Vires habet acerrimas, & excalfacientes. unde & tussientibus, & hydropicis utiliter datur, & si fricetur in corpore, magnam, & intolerabilem pruriginem facit.

De scordio, uel allio agresti.

Scordium herbula est uirgulas mittens quadratas, rectas, & oblongas: & folia stringentia, ad gustum

A gustum subamara, odore oleaginosa, flore rubicundo. Vires habet acres & diureticas, & ad uiperas facientes.

De scinco.

Scincus animal paruulum est, quod in India inuenitur, quadrupes, & simile lacerto, sed multo maius, & longius, & uentrosum. hoc igitur salitur. Et uenerea facit drachma. i. carunculæ illius ex uini cyatho potata. si enim plus sumatur, affert periculum.

De sedo.

Sedum herba est, quam aliqui senecionem uocant, quæ & in petra nascitur, & super tecta. folia enim habet uiridia, densa, & quercui similia, sed crassiuscula, & pinguiâ. Thyrsulum emittit oblongum & subrufum, capitella habet oblonga, in summo habens in modum umbilici. Vires habet stringentes, & refrigerantes: propter quod similis est plantagini, & ad eadem proficit.

De satureia.

Satureia ferè eadem uires habet, quas & thymus, & eadē facit, etsi est aliquatenus infirmior.

De spondyllo.

Spondylium locis humidis crescit, & habet radicē albam, & assimilem radici, quā in cibos mittimus: & thyrsos oblongos quasi fœniculi, folia quasi platani, semen quasi seseleos, duplex: sed cā didius, & latius, & ueluti piliastrum florem album. Huius igitur semē potatum bilem detrahit, & uentrem soluit acrimonia sua: regio morbo, & ad tussē, & suspiriosos uidetur prodesse.

De sisymbrio.

Sisymbriū est assimile mentæ: latiora quidem folia habet, & odore suauis, & excafactoriū est, et diureticū, & ad apicularū & similia animalculorū puncturā confert præsidium. Semen illius potatum ad eadem facit.

De smyrnio.

Smyrniū est assimile apio, sed folia habet latiora, & subaureo colore, & quasi pinguiâ, & fortiora, redolētia cum aliqua acrimonia: ramulū & capitellū prout anethi: semen rotundū, nigrum, ferè gustu mirastrum: radicem succosam, mollem, leuem, odore suauis, cortice nigro, intus uiridem aut exalbidam, & ad gustum fauces mordentē. Vires aut habet acres, & sudorē suscitantes. unde & tussientibus, & suspiriosis, & hydropicis, & coxiosis prodest, & ad serpentum morsum facit.

De satyrio.

Satyrium herba est ramulū habens oblongū & purū: florem purpureū, exalbidū: folia quasi lilij, subbreuiora & subrufa, tria uel quatuor, ad terrā iacentia: radicem duplicē, quasi testiculos, que radix potata uenerea prouocat. Succus illius inunctus lippitudines optime curat. Est & aliud satyrium erythraicum, quod assimilatur semini lini: uastius quidem est, et leue, & splendidum. cuius radicis cortex tenuis est, & rubens: ipsa penitus alba & dulcis. Tertiū quidem satyrium aliqui herbam basilicam appellant: cuius folia sunt priori satyrio similia, sed grauiora, & leuiora punctis asperis, nigrioribus: radix eius, pedis ursi habens similitudinem: flore aureo uel croceo: & si cum aqua uel uino fuerit trita, croceatum efficit colorem: uires habet excafactorias: & aduersus uenena facientes, quam herbam si quis secum habuerit, ab omni genere serpentum erit securus.

De sifario.

Sifarium notum est omnibus: & huius radix uires habet diureticas.

De scolopendria.

Scolopendria similis est scolopendræ animalis: in petris humidis nascitur, nec florem habet. folia ipsius in superficie uiridia sunt, sed rufa & limosa. cum aceto potata splenem curat: & extrinsecus cum uino posita iuuat: & calculos expellit. uires habet diureticas.

De scoparegia.

Scopa regia facile est nota omnibus, & habet radicē tenuē, & oblongā, & uirgulas oblongas, & folia ex interuallo assimilia lactuce, sed fixiora & fortiora. Vires aut hēt & ipsa acres, & diureticas.

De sinopide.

D Sinopis optima est, quæ in Lemno insula inuenitur. & huius ipsius, quæ sphragis appellatur. In terris aut sinopis in quibusdā spelæis colligit: & caprino sanguine in modum fermenti subigitur, & in pastillos redigitur. adhuc optima sinopis dicitur cuiuscunq; loci erit, si bene fuerit cocta, quæ est rubicundissima, & spissa, grauis, per omnia eodē colore, & sine lapillis, quæ ex una mica plurimum humoris in similitudine sanguinis inficit. Vires habet efficaciter stringentes.

De sio.

Sium semen est, quod maxime de Assyria defertur, fuscum, oblongum, acre, & uiscide excafactorium: propter quod ad inflationes, & rosiones stomachi, & cholera proprie facit.

DB TRAGAGANTHA.

Tragagantha est lachryma herbæ lignosæ & spinosæ, cuius radix incisa hanc ipsam lachrymā emittit: quæ aliquatenus siccata, prius tñ quā indurescat, cultello in tenues laminas secat. est ergo optima tragagantha, quæ mundissima, candidissima, tenuis, lucens, recēs, & subdulcis. uires aut habet quales sarco colla, & aliquatenus efficaciores. magis enim stringit, plus & lachrymam reprimat.

De thure.

Thus lachryma est arboris, quæ in Arabia & in India nascit, quæ Græce libanus dicitur. Quod Spurij.

M^u iij ergo

GALENO ATTRIBVTVS LIBER

ergo de Arabia arbore manat, candidius est: quod de India, subrufum. Verum utrunq; masculum **E** appellatur. Est & tertium minutū ualde & rufum, de quo maxime māna conficitur. Erit ergo optimum thus, quod masculum diximus, subrufum, rotundum, & naturaliter lene, fragile, & si pinifatur, in miculas minutas, & ut fabulū dissipatur: & quod ad ignem cito accendit, odorē suauem, & copiosum emittit. Vires autem habet leniter excalfacientes. Sed adulterat resina pityina, & gummi, & thure cōmissis: & fit in speciē synceri thuris fortis. Itidē & māna adulterant aliqui, laeuigata resina pityina, uel farina, & cortice thuris, & cortice nuclei pinei. Sed deprehenduntur ita. Thus. n. quod resinā, uel gūmi habet, si masticeē, fit quasi mastiche, & ad ignē non cito accendit, nec talem odorem habet. Similiter & manna, & cortex, si syncera nō sint, tardius & fumosius incenduntur.

De tithymallo.

Tithymallum ferē tot habet uocabula, quot & species, sed non refert. eadem autem omniū uis est. Colligitur ergo & quasi lachryma, & quasi succus: quasi lachryma sic. Singulae uirgulae prope ipsa capitella franguntur: & sic lachryma ueluti colum quod manat, in conchulas quasi opium colligitur & siccatur. similiter & hoc est ualidissimū. Succus deinde ab ipsis folijs contulis & expressis excipitur, & eadem ratione siccatur: & est infirmior. Verum eadem facere tithymallum potest, quae & elaterium facere diximus: & extra quasi pilothrum pilos tollit, & si incidat cutē, quasi causticum urit, maxime quando est recens, & dum colligitur.

De thapsia.

Thapsia succus est herbae eiusdem uocabuli: quae folia habet similia foeniculo, sed rectiora & uastiora: thyrsulum quasi ferula, florē uioleceū, semen latum: radicē albam, & uastam, quā qui uolet effodere, & succū illius exprimere, prius corporis sui quicquid erit nudū, ceroto liquido perungere debet: sin minus, inflationes & pustulas circa faciē, et manus patietur. Exprimitur ergo succus thapsiae lota ipsa radice, & in pila contusa, & sic organo pressa. qui succus in mortario laeuigatur, & in sole siccatur. aliqui & folia cum radice iungunt, & nimium tundunt, & exprimunt, quod est inertius. Alij autem, quod est optimum, et uiscidissimum, ipsam radicem refossa terra nudat: ita tamē quod una in terra maneat, & sic eam cum ferula suo acuto scalpello incidunt, & ueluti scarificant, & lachrymam quae manat, colligunt. Vires autē habet thapsia acerrimas, & in modum ignis causticas. prodest tamen longinquis uitij, illa ratione, qua & sinapismus.

De thymo.

Thymus herbula est humilis, & ramosa, & ramulis duris, & lignosis: quae folia habet pusilla, & angusta, & oblonga, & subalbida: in summo capitula in speciem formicarum in se implicitarum, **G** & concurrentium. Vires habet acres, & excalfactorias, & stringentes: propter quod omnibus uitij stomachi, & thoracis aptissimum est.

De thlaspi.

Thlaspi herbula est, quae folia habet magnitudine digiti: thyrsulū subalbidum, tenuē, & oblongum: semen assimile cardamo, & quasi patulū et dilatatum. Vires quoq; habet acres, & relaxates, & ueluti mordētes. unde asperitudines oculorū, & cicatrices extenuat: & potatum, uentrē sursum & deorsum purgat cum oleo laeuigatum: punctiones, frigora, & horrores in accessione discutit.

De trifolio.

Trifolium herba est omnibus nota. Huius igitur folia & pota, & pro fomento imposita, uiperę morsus remediānt. Item semen illius in emplastrum mittitur: & radix in antidota. utraq; ad uenenosorum serpentum morsus facientia.

DE VERATRO VEL ELLEBORO.

Veratrum radiculæ herbae sunt eiusdē uocabuli, exalbida, & oblonga: & ab uno capitulo copiosa, & directæ, & quae per ætatem maiores quidē, quam porri capitula, sed non dissimiles: quarum optimae sunt, quae aspectu unctulae uidentur, & non rugosae: & quae medullam tenuem habent, & gustu magis excalfaciunt: & uomitum prouocant, tale nanq; est Creticū. nam Gallicum multum est inertius. uerum omne ueratrum est uiscidissimum medicamentum: & fortissimum purgatorium in tantum, ut uenenosum esse dicatur. est & aliud ueratrum nigrū, quod magis purgat, aliqui secundum ambo purgant ueratra, & elleborum dicunt.

De uisco.

Viscum succus herbae est, quae de ramis arborū excrescit, quae herba habet fructū rotundum in specie uue, pallidiusculum, qui fructus tunditur, & commodatur ad aquam frigidam copiosius, et diligēter, usquequo nihil asperū de cortice eius fructiculus habeat. sic. n. euadit glutinosissimum, alij quoq; in aqua coquunt, & eadem diligentia expurgant. uerum optimum est, quod in quercu arbore crescit, & quod est mundum, subuiride, purum, & quod si extendatur non rumpitur, sed in specie membranæ extenuatur. Vires habet acres, & quae duricies remollire possunt.

De uiola.

Viola species habet tres. est. n. alba, & purpurea, & aureo colore, floresq; de radice eius excrescunt, quibus melior habet, quae est purpurea. Verū oēs uiscide relaxāt, sicut & urinā prouocāt aliqui: et semen illarum partum expellit, & lumbricos occidit: odorem uero habens est flos ipse suauem.

De urtica.